

10. 2. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Záloha na výplatu podílu na zisku společnosti

S účinností nového zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen jako „ZOK“) přichází do korporátního práva novum v podobě možnosti poskytnout společníkům zálohu či zálohy na výplatu podílu na zisku společnosti, jež předchází právní předpis (zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník) neumožňoval. Možnost výplaty záloh je zakotvena v ust. § 40 ZOK, z jehož dikce vyplývá, že tak mohou učinit všechny obchodní korporace, a to za předpokladu splnění dále uvedených zákonných podmínek. Další podmínky výplaty zálohy pak mohou být nad rámec zákona stanoveny společenskou smlouvou, není tedy vyloučeno, aby obchodní korporace možnost poskytování záloh dále omezila nebo i zcela vyloučila.

Podmínky výplaty zálohy

Zákonné podmínky výplaty zálohy obsahuje již zmiňované ust. § 40 ZOK, kdy v odstavci prvním je definována obecná podmínka, jež výslovně zakazuje, aby společnost vyplatila zisk, v našem případě zálohu na zisku, pokud by si takovou výplatou přivodila úpadek podle jiného právního předpisu, kterým je zde míněn zákon č. [182/2006](#) Sb., zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Statutární orgán společnosti je tedy v takovém případě povinen provést tzv. „test insolvence“ v souladu s ust. § 3 insolvenčního zákona, které definuje podmínky úpadku a pečlivě zvážit, zda může k výplatě zálohy dojít a zda odliv peněžních prostředků neohrozí likviditu a solventnost společnosti. V opačném případě by takové jednání statutárního orgánu bylo v rozporu s jeho zákonnou povinností jednat s péčí řádného hospodáře se všemi důsledky, které zákon s úpadkem společnosti spojuje, včetně obecné povinnosti nahradit společnosti vzniklou škodu a ručení člena statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace tak, jak je zakotveno v ust. § 68 ZOK.

Další z podmínek obsažených v odstavci druhém citovaném ustanovení je nutnost vypracování mezitímní účetní závěrky, ze které musí být patrné, že korporace disponuje dostatečnými prostředky k rozdělení zisku a která tedy slouží statutárnímu orgánu jako podklad pro rozhodnutí o výplatě zálohy. Je-li korporaci uložena povinnost auditu řádné účetní závěrky, je třeba upozornit na skutečnost, že v takovém případě je tak třeba učinit i v případě účetní závěrky mezitímní.

Z položek vlastního kapitálu vykázaných v mezitímní účetní závěrce je pak potřeba také vycházet při určení maximální výše zálohy, jež dle textu zákona nesmí překročit součet výsledku hospodaření běžného účetního období, nerozděleného zisku z minulých let a ostatních fondů ze zisku sníženého o neuhrazenou ztrátu z minulých let, povinný příděl do rezervního fondu (předepisuje-li jeho tvorbu společenská smlouva) a jiné účelově vázané vlastní zdroje. Zdrojem pro zálohu může být tedy nejen výsledek hospodaření běžného účetního období, ale i nerozdělený zisk dosažený korporací v minulých letech. Zákon rovněž nezakazuje, že by v průběhu roku nemohlo být vyplaceno i vícero záloh, pak ale bude nutné, aby shora uvedené podmínky byly naplněny pro každou z nich.

Vypořádání zálohy

Konečné rozdělení zisku společnosti schvaluje valná hromada na základě řádné účetní závěrky. Pokud valná hromada rozhodne o rozdělení podílu na zisku mezi společníky a je-li rozdíl mezi částkou podílu a poskytnutou zálohou kladný, není pochyb o tom, že korporace tento rozdíl společníkovi doplatí. Problém však nastává v případě, kdy rozdíl mezi částkou podílu na zisku a vyplacenou zálohou je záporný, popřípadě valná hromada rozhodne, že se podíl na zisku mezi společníky nerozdělí, a to z důvodu, že nebyly naplněny podmínky pro rozdělení podílu na zisku či z jakéhokoliv jiného důvodu. Otázkou tak zůstává, zda bude v takových případech společník, kterému byla záloha vyplacena, povinen tuto obchodní korporaci vrátit.

Tyto situace sice zákon neřeší výslovně, nicméně z dikce ust. § 35 ZOK, jež v odstavci prvním stanovuje, že: „*Podíl na zisku se nevrací, ledaže osoba, které byl podíl na zisku vyplacen, věděla nebo měla vědět, že při vyplacení byly porušeny podmínky stanovené tímto zákonem.*“ a v odstavci třetím upřesňuje, že shora uvedený postup dle odst. 1 se nepoužije na zálohy dle ust. § 40 odst. 2., lze jednoznačně dovodit, že záloha na podíl na zisku vyplacená v rozporu se zákonem, případně společenskou smlouvou, by měla být vrácena obchodní korporaci bez ohledu na to, zda příjemce věděl, že podmínky vyplacení zálohy nebyly naplněny.

V zásadě lze vycházet také z judikatury Nejvyššího soudu, jež s výše uvedeným koresponduje, konkrétně např. z rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 4604/2007 řešící obecnou povahu zálohy jako takové, která ve své podstatě představuje výplatu plnění, jehož právní důvod vznikne až v budoucnu (v našem případě, že bude po skončení účetního období valnou hromadou rozhodnuto o výplatě podílu na zisku). Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí logicky dovozuje, že odpadne-li právní důvod, na jehož základě byla záloha jako částečné plnění vyplacena, je třeba ji vrátit, není-li dohodnuto jinak. Z uvedeného tak plyne, že se v tomto případě neuplatní ochrana dobré víry a společníci tedy musí počítat s tím, že po uzavření hospodářského roku budou vyplacenou zálohu nejspíše nuceni korporaci vrátit.

Samotný postup vrácení zálohy opět není zákonem upraven a je tedy ponecháno na rozhodnutí statutárního orgánu, jak se s danou situací vypořádá. S největší pravděpodobností však bude postupováno obdobně, jako v případě jejího vyplacení, kdy statutární orgán, zjistí-li, že právní důvod, na základě kterého byla záloha vyplacena, odpadl, rozhodne v souladu s povinností péče řádného hospodáře o povinnosti zálohu vrátit a vyzve společníka, aby tak učinil. S ohledem na právní jistotu a vyloučení pochybností pak lze rozhodně doporučit, aby tento postup a úprava vyplácení záloh obecně byl upraven ve stanovách společnosti. Pokud by snad společník odmítl vyplacenou zálohu korporaci vrátit, uplatní se zde obecná ustanovení občanského zákoníku upravující právní režim bezdůvodném obohacení, neboť bezdůvodně se obohatil ten, kdo získal majetkový prospěch z právního důvodu, který odpadl.

Závěrem

Osobně považuji umožnění poskytování zálohy na výplatu podílu na zisku za přínosné, zejména z pohledu společníků, kteří doposud museli na výplatu podílu na zisku (bylo-li o jeho rozdělení valnou hromadou rozhodnuto) čekat zpravidla až do konce června roku následujícího po uplynutí daného účetního období, za který byl zisk rozdělován. Na druhé straně je zde zvýšený požadavek na péči řádného hospodáře z pohledu statutárního orgánu, který při rozhodování o výplatě zálohy a vůbec při rozhodování o výplatě samotného podílu na zisku, jak vyplývá z ust. § 34 odst. 3 ZOK, nese břemeno odpovědnosti za splnění všech zákonných podmínek.

Mgr. Kateřina Šperková,
advokátní koncipientka

autorka působí v advokátní kanceláři MSB Legal, v.o.s.

[MSB Legal, v.o.s.](#)

Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005

Fax: +420 251 566 006

e-mail: paha@msblegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)